

VPRAŠANJE AMFITEATRA V EMONI

Tu obračam pozornost na tri poročila, ki bi verjetno pripomogla k razjasnitvi vprašanja, ali je bil v nekdanji Emoni rimski amfiteater ali ne. Kakor se da videti iz objavljenih dokumentov, nas je prvi obvestil o najdbi amfiteatra leta 1714 nekje na Mirju Josip Noll v svoji knjigi »Priročnik za gledališke diletante«, kjer je obdelal tudi kratek oris gledališkega dogajanja na Slovenskem. Po njem je povzel Anton Trstenjak, da je amfiteater stal na istem bregu Ljubljane, kjer je stalo staro deželno gledališče, to se pravi tam nekje, kjer je sedaj

Mi Slovenci žalibog do zdaj še nimamo stalnega narodnega gledališča in goji se dramatična umetnost le po diletantih. Uže stara rimska Emona, ki je stala tam, kjer se razprostira zdaj Ljubljana, je imela svoj amfiteater, kakor so kazale l. 1714 izkopane razvaline na Mirji. Od stare dobe naprej pa ni sporočil do 16. stoletja, v katerem so se pokazale tudi pri nas duhovne igre, latinske in

Stran 44 iz Nolljeve knjige s podatkom o emonskem amfi-

poslopje Filharmonije. Po Trstenjaku in po Nolliju so vsi drugi gledališki zgodovinarji in kronisti navajali ta podatek, ne da bi ga preverili.

Odgovor na vprašanje, ali je bil dejansko v stari Emoni amfiteater ali ne in ali so dejansko leta 1714 našli izkopanine amfiteatra, nam pomaga razsvetliti Dolničar (Thalnitscher), ki v svoji kroniki »Anales urbis Labacensis« za november leta 1714 poroča dobesedno tole:

»Den 15. sind in dem grossen Comendischen garten vor dem Teutschen thor, als man ein paumgarten angelegt in aus graben grosse rudera eines amphitheatri entdekt worden« (podčrt. avtor).

Ta zapis sodobnika teh odkritij bi dal sklepati, da so se v tem letu res odkrili sledovi amfiteatra. Poleg tega pa se bi iz tega zapisa dalo dobiti vsaj nekaj namigov, kje naj bi iskali sledove rimskega amfiteatra iz stare Emone. Po tekstu zapisa, ki omenja komendski vrt, moramo iskati sledove starega amfiteatra v neposredni bližini sedanjega letnega gledališča v Križankah in sicer v kompleksu med Križankami in Srednjo tehnično šolo.

Sicer pa imajo tu besedo arheologi, ki naj bi ob vsem tem tudi spregovorili svojo besedo. Namen tega prispevka je bil le objava vseh treh omenjenih dokumentov in kratka vzpodbuda za iskanje tudi v tej smeri, za postopno razčiščevanje posameznih še nerešenih problemov iz domače gledališke zgodovine.

Dragotin Arko

R je je stal v Ljubljani prvi gledališki oder, o tem nimamo poročila, in kdaj se je prvič igralo, o tem tudi ni nič zapisanega. Izkopane razvaline na Mirju l. 1714. pokazale so, da je že stara Emona imela amfiteater, in sicer na istem bregu Ljubljane, na katerem je stalo staro deželno gledališče. To je vse, kar vemo o rimskem gledališču v naši deželi. Ko so prišli Rimljani v naše kraje, prinesli so nam svojo kulturo. V Pulju postavili so si amfiteater, katerega sledovi so se ohranili do naših dni.

Po takem smemo trditi, da je naprava amfiteatra bila znana v naših krajih, in je tudi verjetno, da so se pri nas prirejale

Podatek o amfiteatru v Trstenjakovi knjigi »Slovensko gledališče«, str. 7

Handwritten text in German script, likely a transcription of the original document mentioned in the text.

Posnetek Dolničarjevega rokopisa tel. 83, kjer govori o izkopu ostankov amfiteatra 15. novembra 1714

